

به ناوی خوای به خشنده و میهره بان
به ناوی گه له وه
ئهنجومه نی نیشتمانی کوردستان - عیراق

پشت به حوکمی بر گه (۱) ی ماددهی (۵۶) له یاسای ژماره (۱) ی سالی (۱۹۹۲) ی،
هموار کراوو، له سهر داوای ئهنجومه نی وهزیرانی ههریمی کوردستان - عیراق، ئهنجومه نی له
دانیشتنی ژماره (۱۱) ی رۆژی (۳/۱۰/۲۰۰۶) ی خویدا، بریاری دانانی ئهه یاسایه ی خواره وه ی
:۱د

یاسای ژماره (۱۰) ی سالی / ۲۰۰۶
یاسای وهزاره تی ژینگه ی ههریمی کوردستان - عیراق

ماددهی یه کهم :

مه بهست له م زاراوانه خواره وه و اتاکانی بهرامبه ریه تی :
یه کهم: ههریم : ههریمی کوردستان - عیراق .
دووه م: وهزاره ت : وهزاره تی ژینگه .
سییه م: وهزیر : وهزیری ژینگه .
چواره م: بریکاری وهزاره ت : بریکاری وهزاره تی ژینگه .
پینجه م: ئهنجومه نی : ئهنجومه نی پاراستن و چاکردنی ژینگه .
شه شه م: ئهنجومه نی پارێزگا : ئهنجومه نی پاراستن و چاکردنی ژینگه له پارێزگا دا .

ماددهی دووه م :

وهزاره ت ئه م ئه رک و فرمانانه ی خواره وه پیاده ده کا:
یه کهم: پینشیا ز کردنی سیاسه تی گشتی بو پاراستنی ژینگه له پیسبوون و کاری چاکتر کردنی
چۆنایه تی ژینگه و خسته نه رووی بهرده م ئهنجومه نی وهزیران بو په سندن کردن .
دووه م: ده رهینانی رینمایی تایبه ت به ده ستیشانه کردن و به نده و به ستی (چوا بگ) پیسکه ره کانی
ژینگه و، چاو دپیری کردنی سه لامه تی به جیهینانیان .
سییه م: پلان دانانی سالانه و مامنا وه ندو دوور خایه ن بو پاراستن و چاکتر کردنی ژینگه .
چواره م: هاو کاری و هاو ئانه نگه له نیوان وهزاره ته کان و ئه و لایه نانه شدا که په یوه ستن پاراستنی
ژینگه ن .

پینجهم: پابه‌ندبوون بهو ریځه‌وتنامهو په‌یمانامهو پروتو کولسه هر پیمایه‌تی و نیو ده‌ولته‌تیانه‌ی که په‌یوه‌ستن به ژینگه‌وه ، ویرای به‌دو وادا چوونیو جی‌به‌جیکردنیان له‌گه‌ل لایه‌نه په‌یوه‌ندیداره‌کانه‌وه به هم‌ماهه‌نگی له‌گه‌ل ده‌سه‌ل‌اته فیدرالیه‌کان دا .

شه‌شم: به دو اوچوونی سه‌لامه‌تی ژینگه له‌میانه‌ی نه‌نجامدانی پشکینی په‌یوه‌ست به پیسکه‌ره‌کانی ژینگه‌وه‌و فاکتوره‌ان‌ه‌ی کاریگه‌ریان هه‌یه له‌سه‌ر سه‌لامه‌تی ژینگه به هم‌ماهه‌نگی له‌گه‌ل وه‌زاره‌ت ولایه‌نه په‌یوه‌ندیداره‌کان و ده‌ر کردنی ریتمای تاییه‌ت به دیار‌که‌رو به‌ندوبه‌ست (ضوابط) ی پیسکه‌ره‌کانی ژینگه‌وه‌و چاودیری کردنی سه‌لامه‌تی جیبه‌جیکردنی .

حه‌وته‌م: نه‌نجامدانی روپیویه ژینگه‌ییه‌کان به هاو‌ناهه‌نگی له‌گه‌ل لایه‌نه په‌یوه‌ندیداره‌کانه‌وه .
هه‌شته‌م: لابرډن و چاره‌سه‌ر کردنی ئاسه‌واری چه‌کی کیمیایی ، به‌هاو‌کاری له‌گه‌ل لایه‌نه په‌یوه‌ندیداره‌کانه‌وه بو پاک‌کردنه‌وه‌ی کیلگه‌کانی مین و پاشاوه‌ی چه‌ک و جبه‌خانه‌وه‌و نه‌وماددانه‌ی که بو‌ونه‌ته هو‌ی پیس بوونی ژینگه .

نویه‌م: هاندانی ناماده‌کردن و بلاو‌کردنه‌وه‌و تو‌یژینه‌وه‌و و لی‌کولینه‌وه‌ی تاییه‌ت به ژینگه .
ده‌یهم: هم‌ماهه‌نگیو هاو‌کاری له‌گه‌ل ده‌زگا‌کانی وه‌زاره‌تی فی‌ر کردنی بال‌او‌تو‌یژینه‌وه‌ی زانستی و له‌گه‌ل وه‌زاره‌ته‌کانی دیکه‌دا ، بو‌دانانی تو‌یژینه‌وه‌و و لی‌کولینه‌وه‌و ژینگه‌ییه‌کان ، داهینیانی ناو‌ه‌ند بو تو‌یژینه‌وه‌ی ژینگه‌ی له وه‌زاره‌ته‌که‌دا به‌تاییه‌تیش لی‌کولینه‌وه‌ی تاییه‌ت به‌به‌کار هی‌نایی چه‌که کیمیاییه‌کان له کوردستان .

یازده‌م: کار بو بلاو‌کردنه‌وه‌ی وشیارو فهره‌نگی ژینگه‌یو وه‌گه‌رخستنی رو‌لی کو‌مه‌لنگی مه‌ده‌نی بکات له‌م بواره‌دا ، ویرای بونیاددانی توانسته‌کانی مرو‌ف له ریگه‌ی به‌ریا‌کردنی کو‌رو خولی راهینیانی تاییه‌ت به پاراستنی ژینگه‌وه‌و هاندانیان .

دوازده‌م: لی‌کولینه‌وه‌و به‌دو واداچوونی راپورته‌کان بو هه‌لسه‌نگاندنی کاریگه‌ری ژینگه‌ی ، که لایه‌نه به‌رپرسه‌کان پیشکه‌شیان ده‌که‌ن له‌مه‌ر نه‌و پروژانه‌ی که داده‌مه‌زین و نه‌وانه‌ی نی‌ستا دامه‌زراون بو یق‌رار کردنیان یان ره‌ت‌کردنه‌وه‌یان له ماوه‌یه‌کی گونجاو‌دا - له‌و روژه‌وه‌و که پیشکه‌ش به وه‌زاره‌ت ده‌کرین به‌هم‌ماهه‌نگی له‌گه‌ل لایه‌نه په‌یوه‌ندیداره‌کان .

سیانزه‌م: کار کردن بو پاراستنی سروشت و جوان‌کردنی و دروست کردنی پاوانگه‌ی سروشتی به هاو‌ناهه‌نگی له‌گه‌ل وه‌زاره‌ته‌کان و لایه‌نه په‌یوه‌ندیداره‌کانه‌وه .

چوارده‌م: گرته‌ به‌ری شیوازی پیویست بو مرو‌ف و پاراستنی ژینگه له تیشکاوه‌ری زیان به‌خش و نالوده‌گی ژینگه‌ی .

پانزده‌م: پشت به‌ستن به نووسینگه‌وه‌و تاقیگه‌وه‌و لایه‌نه راویژ‌کاریه‌کان بو ناماده‌کردنی راپورته‌کانی خه‌ملاندنی کاریگه‌ری ژینگه‌یو نه‌نجامدانی لی‌کولینه‌وه‌وه‌و شیکاریو پیوانه‌کان له

بواره کانی پاراستنی ژینگه به پئی ئه و مهرجانهی و وزارت دیاریان ده کات وئهمهش به رینمای بی دهرده چیت .

شازدهم: بنه ماکانی سهلامهتی بو چاره سهرکردنی پاشماوه و زبل و خاشاک و کهرستهی زیانبه خش و ترسناک .

ماددهی سی یه:

یه کهم: وهزیر: سهرۆکی بالآو ، بهرپرسی ئیش و کارو ئاراسته کردنی سیاست و سهر بهرشتیکردن و چاودیری کردنی و وزارت هه کهیهو، هه موو بریارو فرمان ورینمایگه لیکیش پیوهندیان به ئه رکوفرمان و پیکهاتهو سه لآحیات و کاروباری دیکه ی هونهری و دارایی و ئیداری وریکخستنی و وزارت هه کهوه هه یه، به پئی حوکه ماکانی یاسا، له وهزیره وه دهرده چی. وهزیر له بهردهمی ئه نجومهنی وهزیراندا بهرپرسه، چونکه خویشی ئه ندامیکی هاو کاری ئه نجومه نه کهیه.

دووه م: بریکاری و وزارت: له چوار چیوهی ئه و ده سترۆبیانهی که پئی ده سپردری یاریدهی وهزیر ده دات ، له ئاراسته کردنی و وزارت و سهرپهرشتی کردنی کاروباریدا.

سییه م: نووسینگهی وهزیر: فرمانبه ریک سهرۆکایه تی ده کا به پله ی بهرپوه بهر، خاوه ن پروانامه یه کی بهرایی زانکۆیی بیۆ ژماره یه ک فرمانبه ریش یاریده ی ده ده ن.

چواره م: نووسینگهی بریکاری و وزارت: فرمانبه ریک بهرپوهی ده با به پله ی بهرپوه بهر، خاوه ن پروانامه یه کی بهرایی زانکۆیی بیۆ ، ژماره یه ک فرمانبه ریش هاو کاری ده که ن .

پینجه م: راویژکاره کان: ژماره یان له چوار کهس زیتر نابیۆ، مهرجیشه خاوه ن پروانامه ی زانکۆیی بن ، شاره زایی کارایشیان بو بیۆ.

شه شه م- بهرپوه بهرایه تی گشتی کاروباری ئیداری و دارایی: بهرپوه بهرپکی گشتی سهرۆکایه تی ده کاو بهرپوهی ده با، خاوه ن پروانامه یه کی بهرایی زانکۆیی بیۆ پسه پوره شاره زا بیۆ.

حه وه م: بهرپوه بهرایه تی گشتی پاراستنی ژینگه و، وشیار کردنه وه و راگه یاندنی ژینگه یی: بهرپوه بهرپکی گشتی سهرۆکایه تی ده کاو بهرپوهی ده با، خاوه ن پروانامه یه کی بهرایی زانکۆیی بیۆ وله راگه یاندندا شاره زا بیۆ.

هه شه م: بهرپوه بهرایه تی گشتی کاروباری هونهری و خو پاراستن له تیشکاوه ری: بهرپوه بهرپکی گشتی سهرۆکایه تی ده کاو بهرپوهی ده با، خاوه ن پروانامه یه کی بهرایی زانکۆیی بیۆ وپسه پوره شاه رزاش بیۆ.

ماددهی چواره م :

ئه نجومه نی پاراستن و چا کردنی ژینگه :

یه کهم: ئه نجومه ن له مانه ی خواره وه پیک دیت:

- ۱- وزیر - سەرۆك .
- ۲- بریکاری و وزارت - جیگری سەرۆك .
- ۳- بهرپۆه بهره گشتی یه كان - ئەندام .
- ۴- نوینەریك به پلهی بهرپۆه بهری گشتی به ههریهك لهم و وزارتانهی خوارهوه:
- ۱- وزارتێ شارهوانی .
- ۲- وزارتێ فیڕکردنی بالاو توژیینهوهی زانستی
- ۳- وزارتێ پلانندانان .
- ۴- وزارتێ دهرامهتهکانی ئاو .
- ۵- وزارتێ ناوخوا .
- ۶- وزارتێ کشتوکار .
- ۷- وزارتێ تهندروستی .
- ۸- وزارتێ پیشهسازی .
- ۹- وزارتێ سامانی سروشتی .
- ۱۰- وزارتێ گهشتوگوزار .
- ۱۱- وزارتێ کارهبا .
- ۱۲- وزارتێ بازرگانی .
- ۱۳- وزارتێ گواستنهوه .

۵- ئەندامی کیش له خاوهن ئەزموون و پسرپوران له پاراستنی ژینگه، وزیر دایدهنی و بۆی ههیه
شارهزای تر بهشدار بێ بکات به پێی پێویست .

۶- نوینەری و وزارتێ په یوه ندیدارهکانی تر له کاتی پێویست دا .

ماددهی پینجهم :

یه کهم: له ههر پارێزگایهك ، ئەنجومه نیك دادمه زری ، پێی ده لێن (ئەنجومه نی پاراستن و چا کردنی
ژینگه ی پارێزگا) . پارێزگار یان نوینه ره که ی سهرۆکایه تی ده کا .

دووه م: ئەنجومه نی پیکهینیانی ئەنجومه نی پارێزگا، له لایه نه کانی خه مخۆری پاراستن و چا کردنی
ژینگه، له پارێزگادا ده گرێته ئەستۆ، به پێی رێنمایی که ئەنجومه ن خۆی ده ری ده کا .

ماددهی شه شه م :

یه کهم: ئەرك و فرمان و ئیش و تاییه تییه كان و پیکهاته کانی و وزارت به پێرۆ دیار ده کریت .

دووه م: وزیر بۆی ههیه، بهرپۆه بهرایه تی یان بهش یان هۆبه به پێی پێویستی و وزارت بکاته وه یان
یه کیان بخت یان ئیلغایان بکات .

ماددهی ههفتهم:

وهزیر بۆی ههیه ،رینمای پیویست،بۆ ئاسانکاری جیهه جیکردنی حوکمه کانی ئەم یاسایه دهر بکات.

ماددهی ههشتهم :

ههر دهقیك له گهه حوکمه کانی ئەم یاسایه دا نه گونجی ، جی به جی ناکریت.

ماددهی نۆیهم:

پیویسته له سههر ئه نجومه نی وهزیران ولایه نه په یوه ندی داره کان ، حوکمه کانی ئەم یاسایه جی به جی بکه ن.

ماددهی دهیهم:

ئهم یاسایه له رۆژی دهر چوونیه وه کاری پیده کریت له رۆژنامه ی ره می (وه قایعی کوردستان) بلا و ده کریته وه .

عدنان ره شاد موفتی

سه رۆکی ئه نجومه نی نیشتمانیی

کوردستان - عیراق

– هۆکاره کانی دانانی ئەم یاسایه –

به ئامانجی پاراستنی ژینگه و، چاکراگرتنی تهن دروستیی گشتی و دهرامه تی سروشتی و جوړا جوړیی زینده وهر، به جوړی که فراژو کاری بهرده وام زمان بکاو، له بواری ژینگه شدا هاو کاری نیوده و له تی و ئیقلمی، بینیتهدی و، ئەو بنه مایانه ش که زیان به سه لامه تی ژینگه ده گه یینن ريقابه بکرین و، ئاسه واری چه کی کیمیایی و پاشماوه ی چهك و تفاق و مادده پیسکه ره کانی ژینگه، چاره سه ربکرین و پامالترین، به و ئامانجه، به زهروور زانرا، وه زاره تی، له ههر یئمدا به ناوی وه زاره تی ژینگه دابنری، ئەو ئه رکوفرمانه بگریته ئه ستۆ. به و جوړه، به پیویستیش زانرا، یاسایه ك دابنری، ئه رکوفرمان و ئامانجه کانی ئەم وه زاره ته نوییه و، نیش و کاری بهر پوه به رایه تیه کانی شی دیار بکاو، ئه رکوفرمانی هه ریه که یان ریک بخا. جا، به ئاواتی ده سه بهر کردن و وه دیه یانی ئەو ئامانجه... ئەم یاسایه دانرا.

